

Nasjonalparkstyret
for Fulufjellet

Årsrapport 2016- Nasjonalparkstyret for Fulufjellet

Øst for Gnollen. Foto: Trygve Opseth

Nasjonalparkstyret
for Fulufjellet

Fulufjellet nasjonalpark

Fulufjellet nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 27. april 2012 med hjemmel i lov av 19. juni 2019 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Nasjonalparken ligger i Trysil kommune og omfatter et areal på 82,5 km².

Formålet med opprettelsen av Fulufjellet nasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder særegne, representative økosystem som er uten tyngre naturinngrep, herunder artsfattig fjellvegetasjon og artsrik barskog.

Videre er formålet med nasjonalparken å ta vare på:

- et inngrepsfritt skog- og fjellområde som en del av et stort, helhetlig og særpreget økosystem i grensetraktene,
- storslåtte landskapsformer bl.a. med særpregede og blokkrike juv,
- naturmangfoldet med et egenartet plante-, sopp- og dyreliv, herunder innslag av høyereliggende barskog med naturpreg, og med arter som sjokoladekjuke og sibirskjuke,
- kulturminner.

Det er utarbeidet en forvaltningsplan for Fulufjellet nasjonalpark som foreløpig ligger til endelig godkjenning i Miljødirektoratet.

Fregn naturreservat

Fregn naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon 27. april 2012 med hjemmel i lov av 19. juni 2019 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Nasjonalparken ligger i Trysil kommune og omfatter et areal på 3,9 km².

Formålet med opprettelsen av Fregn naturreservat er å bevare et naturskogspreget barskogsområde som har særskilt betydning for biologisk mangfold. Videre er formålet å ta vare på variasjonsbredden i økosystemer, naturtyper, arter og genetisk mangfold. Av spesielle kvaliteter har området store arealer med gammel furu- og granskog på kalkrik grunn med et rikt artsmangfold. Området er på grunn av sin naturtilstand, produktivitet og egenart av særskilt naturvitenskapelig betydning.

Det er ikke utarbeidet forvaltningsplan for dette området.

I tråd med den nye forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre store verneområder ble forvaltningsmyndigheten for Fulufjellet nasjonalpark og Fregn naturreservat delegert til et politisk sammensatt verneområdestyre med representasjon fra Trysil kommune og Hedmark fylkeskommune ved Miljøverndepartementets vedtak av 14. desember 2012. Ved utnevnelsen av verneområdestyret vedtok også departementet egne vedtekter som

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet

fastlegger styrets mandat og rammer for arbeidet. Fram til dette tidspunktet var Fylkesmannen i Hedmark forvaltningsmyndighet.

Aktører i verneområdet

Nasjonalparkstyret 2016-2019

Medlem	Varamedlem	Reprenterer
Erik Sletten, leder	Per Hagebakken	Trysil kommune
Elisabeth Sakrisson	Marit Nyhuus	Trysil kommune
Dag Rønning	Emilie Enger Mehl	Hedmark fylkeskommune

Bilde 1: Nasjonalparkstyret for Fulufjellet 2016-2019. Fra venstre mot høyre: Dag Rønning, Erik Sletten (styreleder) og Elisabeth Sakrisson. Foto: Ragnar Ødegaard

Arkivfunksjonen og økonomiforvaltningen til nasjonalparkstyret ligger hos Fylkesmannen i Hedmark. Postadressen til nasjonalparkstyret er:

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet
Postboks 4034
2306 HAMAR
Epost: fmhepost@fylkesmannen.no
Telefon: 62 55 11 87

Faglig rådgivende utvalg (FRU)

Et rådgivende utvalg skal sikre involvering av ulike interesser i verneområdet; grunneiere og andre interessenter/organisasjoner. Det rådgivende utvalget skal ikke behandle enkeltsaker, men kunne gi råd til styret i saker som gjelder forvaltningen av verneområdet og være en kanal for brukerinteresser inn i nasjonalparkstyret.

Et faglig rådgivende utvalg ble oppnevnt i 2014 og har i 2016 bestått av:

Navn	Representerer
John T. Stallvik	Ljørdalen Utmarkslag
Sæming Hagen	Statskog
Cindy Foss Floden	Ljørdalen Grendeutvalg
Christian Dufseth	FNF-Hedmark
Tormod Storbæk	Ljørdalen Sportsklubb
Dag Gjetrang	Ljørdalen Turistutbygging
May Bråtalen (Jan Erik Nordnes)	Fulufjellet Alpinsenter AS
Trond Ole Skåret	Fulufjällsringen
Länsstyrelsen Dalarna	Länsstyrelsen i Dalarna
Gudrun Sanaker Lohne	Destinasjon Trysil

I 2016 ble det avholdt ett møte med FRU, den 20. januar på Lund samfunnshus i Ljørdalen. Dette var et fellesmøte mellom de to rådgivende utvalgene for nasjonalparkene på norsk og svensk side. Hovedtemaet på møtet var det igangsatte forprosjektet om besøksforvaltning i Fulufjellets nasjonalparker.

Administrativt kontaktutvalg (AKU)

Administrativt kontaktutvalg skal være et forum for å diskutere og avklare saker mellom kommune og forvaltning, samt fungere som en støtte til forvalter i planlegging/gjennomføring av tiltak. Det ble oppnevnt et administrativt kontaktutvalg i 2014 der følgende er representert:

Navn	Representerer
Bjørn Tore Bækken	Trysil kommune
Gro Svarstad	Trysil kommune
Ove Holseng	Hedmark fylkeskommune
Ole Vangen	Statens naturoppsyn

Det er ikke avholdt et formelt møte med AKU i 2016, men forvalter har holdt jevnlig kontakt med representantene gjennom året.

**Nasjonalparkstyret
for Fulufjellet**

Nasjonalparkforvalter

Styrets sekretariat består av nasjonalparkforvalter Henriette Bøe Kildahl med kontorsted på Skrivargar'n på Drevsjø i Engerdal. Forvalter disponerer også kontorplass på rådhuset i Trysil, Innbygda. Forvalter er underlagt styret i alle fagsaker, men er formelt ansatt hos Fylkesmannen i Hedmark med miljøvernavdelingen som faglig og administrativt tilknytningspunkt. Forvalteren skal forberede saker for styret, drive informasjon og gjennomføre tiltak, samt holde kontakt med brukerne av verneområdet. Henriette ble ansatt 1. mars 2014 i en 100 % stilling, og har tidligere jobbet i Engerdal og Løten kommuner innenfor landbruks- og miljøvernforvaltning. Hun har også jobbet i Engerdal fjellstyre som sommervikar. Ragnar Ødegaard, Fylkesmannen i Hedmark, har fungert som vikar forvalter i 2016-2017 i den tiden Henriette Bøe Kildahl har vært ute i permisjon.

Naturopsynet

Statens naturopsyn (SNO) er den utøvende og kontrollerende delen av forvaltningen av verneområdene. Naturopsynet skal ikke drive forvaltning, men skal følge opp miljølovgivningen og vedtak fattet av nasjonalparkstyret og andre offentlige myndigheter. I tillegg skal oppsynet informere, veilede og gjennomføre tiltak og registreringer. Hovedansvar for naturopsynet i Fulufjellet nasjonalpark er Ole Vangen, med kontorsted på Drevsjø. Naturopsynet har bistått med blant annet oppsetting av informasjonstavler. Ellers utfører SNO rene oppsynsoppgaver, informasjonsarbeid og gjennomfører tiltak for nasjonalparkstyret. SNO utarbeider egne årsrapporter der dette gjennomgås.

Bilde 2: Ole Vangen, SNO på Brynflået sommeren 2014.

Andre sentrale myndigheter

Det er også andre myndigheter som påvirker både bruk og tilrettelegging i verneområdet. Fulufjellet nasjonalpark ligger i sin helhet innenfor Trysil kommune. Kommunen har ansvaret for arealforvaltningen og god dialog er særlig viktig for innfallsportene og randsonene til verneområdet.

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet

Kommunen har myndighet etter plan- og bygningsloven og motorferdselloven. Ofte må brukerne ha løyve fra både verneforskriften og generelt lovverk, herunder plan- og bygningsloven og motorferdselloven.

Fylkesmannen i Hedmark hadde forvaltningsansvaret for verneforskriften fram til opprettelsen av nasjonalparkstyret. Miljøvernavdelingen har erfaring og fagkunnskap som nasjonalparkforvalteren kan dra nytte av i sitt arbeid, og forvalteren deltar i fagsamlinger der dette er relevant. I tillegg har fylkesmannen klagerett på vedtak som blir fattet av verneområdestyret.

Fylkeskommunen er representert politisk i verneområdestyret. I tillegg har fylkeskommunen myndighet etter kulturminneloven og fagkompetanse knyttet til kulturminneforvaltning-, skjøtsel og restaurering.

Sentrale dokumenter

Naturmangfoldloven ble satt i kraft 1. juli 2009, og erstatter blant annet naturvernloven fra 1970. Vedtak fattet etter naturvernloven er fortsatt gjeldende, men naturmangfoldloven har satt en del nye kriterier til saksbehandling (vurdering av miljørettslige prinsipper etter §§ 8-12) og generelle unntaksregler i verneforskriftene er erstattet av § 48 i naturmangfoldloven.

Verneforskriften for Fulufjellet nasjonalpark og Fregn naturreservat ble fastsatt ved vernevedtaket 27. april 2012. Verneforskriften er juridisk bindende.

Forvaltningsplan for Fulufjellet nasjonalpark. Arbeidet med forvaltningsplanen startet i 2010. I arbeidet med planen har forvaltningsmyndigheten drøftet aktuelle forvaltningsmessige problemstillinger med ei lokal referansegruppe bestående av grunneiere, kommunen og andre brukerinteresser. Forslaget til forvaltningsplan ble sendt på en bred høringsrunde i perioden 24. oktober 2014. På bakgrunn av høringsuttalelsene har nasjonalparkstyret utarbeidet et revidert forslag til forvaltningsplan som ble oversendt Miljødirektoratet for endelig godkjenning 18. november 2015.

Hovedformålet med forvaltningsplanen er å trekke opp retningslinjer og konkretisere felles mål for forvaltningen, slik at formålet med etableringen av verneområdet blir ivaretatt. En forvaltningsplan skal være veiledende og være et praktisk hjelpemiddel for å opprettholde natur- og kulturverdiene og fremme formålet med vernet. Den skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer om bruk, informasjon, skjøtsel og tilrettelegging. Det er videre et mål at forvaltningsplanen skal etablere gode rutiner for samarbeid og oppgavefordeling mellom aktører lokalt, regionalt og nasjonalt. Den skal bidra til avklaring av hvordan ulike verne- og bruksinteresser skal håndteres.

Nasjonalparkstyrets arbeid 2016

Møter og befaringer for nasjonalparkstyret

Dato	Møtetype	Sted
16.03.2016	Styremøte	Innbygda, Trysil
15.04.2016	Styremøte	Innbygda, Trysil
10.06.2016	Styremøte og befaring	Ljøratunet, Ljørdalen. Befaring til hovedinnfallsporten Storbekkåsen
09.09.2016	Styremøte	Innbygda, Trysil
01.12.2016	Styremøte	Innbygda, Trysil

Saker til behandling i nasjonalparkstyret og delegerte saker

Styret har til sammen behandlet 15 saker i tillegg til referatsaker og orienterings-/drøftingssaker. Nasjonalparkforvalter behandlet 4 delegerte saker (motorferdsel på snødekt mark og uttransportering av felt vilt med motorisert kjøretøy) i perioden 01.01.-31.12.2016. Delegerte saker refereres styret i etterkant.

Oversikt over dispensasjonssaker fra verneforskriften og andre saker som er behandlet av Nasjonalparkstyret for Fulufjellet i 2016:

Type saker	Antall saker i 2016
Motorferdsel på snødekt mark	1
Organisert ferdsel	1
Vedtak om økonomi, ledelse og drift	3
Vedtak om virksomhetsplanlegging/-rapportering, møteplan, prosjekt og planarbeid, herunder Interreg	6
Vedtak om tilrettelegging og tiltak	1
Vedtak om søknad om midler til tiltak	1
Vedtak om forvaltningsknutepunkt – kontorsted Innbygda	1
Vedtak om styrenes anledning til å bli en juridisk person	1
Totalt	15

Oversikt over delegerte dispensasjonssaker fra verneforskriften som er behandlet av nasjonalparkforvalter:

Type saker	Antall saker i 2016
Motorferdsel på snødekt mark	2
Uttransportering av felt elg eller hjort med motorisert kjøretøy	2

Mer informasjon om sakene finnes i styrets protokoller som er tilgjengelig på hjemmesiden (www.nasjonalparkstyret.no/Fulufjellet/). Alle vedtak truffet i medhold av naturmangfoldloven og verneforskriften er registrert på www.miljovedtaksregisteret.no. Her kan du også abonnere på vedtak som fattes i styret og av andre forvaltningsorgan.

Aktiviteter

Dato	Tema	Sted
20.01	Møte med faglig rådgivende utvalg	Ljørdalen
09.02	Møte med länsstyrelsen Dalarna – forprosjekt Interreg	Telefonmøte
14. – 15.3	Samling for verneområdestyrer og forvaltere	Oppdal
26.05	Skype-møte med länsstyrelsen Dalarna – Interreg	
01.06	Møte med GEAR – planlagt Interregprosjekt	Statens hus
10.06	Befaring innfallsport – møte med T.O. Skåret	Storbekåsén
12.07	Sjekk av besøkskasser og ferdselstellere	Fulufjellet
18.08	Sjekk av besøkskasser og ferdselstellere	Fulufjellet
23.08	Oppstartsseminar Interregprosjekter	Sarpsborg
26.08	Befaring mulig kontor plass Skogbrukets Hus	Innbygda
19.09	Orientering for NMBU-studenter, Ås	Ljørdalen
19.09	Møte med svensk prosjektleder Interreg	Ljørdalen
6. – 7.10	Fulufjällets forskningsseminar	Naturum Fulufjället
25.10	Skype-møte med länsstyrelsen Dalarna – Interreg	
28.10	Møte styreledere og forvaltere angående ressursfordelingen Femundsmarka-Fulufjellet	Innbygda
7.11	Skype-møte med länsstyrelsen Dalarna – Interreg	
8. – 9.11	Miljødirektoratets nasjonalparkkonferanse	Trondheim
11.11	Møte med Ove Holseng, HFK ang. kulturminneregist.	Fylkeshuset
23.11	Skype-møte med länsstyrelsen Dalarna – Interreg	
6. -7.12	Embetsamling for Fylkesmannen i Hedmark	Lillehammer
8. -9.12	Samling for nasjonalpark- og verneområdeforvaltere	Røros
12.12	Skype-møte med länsstyrelsen Dalarna – Interreg	

Prioriterte arbeidsoppgaver og gjennomførte tiltak

Nasjonalparkstyret gjennomfører hver høst et bestillingsmøte (tidl. bestillingsdialog) med SNO og søker samtidig om tiltaksmidler som tildeles av Miljødirektoratet. Bestillingsmøtene er en formalisert prosess mellom forvaltningsmyndigheten og Statens naturoppsyn (SNO) lokalt. Prosessen har til hensikt å sikre god dialog og forutsigbarhet med hensyn til prioritering av oppsynsinnsats og gjennomføring av de tiltak i felt som SNO kan utføre. Elektronisk søknadssenter (ESS) benyttes for innmelding av behov for midler til tiltak i verneområdene.

Tiltak 2016 – statsbudsjettets kap. 1420 post 31

Bestillingen for 2016 ble vedtatt på møte i nasjonalparkstyret 30. november 2015. Styret fikk tildelt en samlet pott på kr. 78.000,- til tiltaksmidler og kr. 40.000,- til forvaltningsplanarbeid. Følgende spesifiseringer ble gitt i tildelingsbrevet: «Tiltaksmidler i nasjonalparker og andre større verneområder skal være i tråd med forvaltnings-/skjøtselsplan eller andre relevante styringsdokumenter. Midlene skal gå til tiltak som er nødvendig for å ta vare på verneverdiene, inkludert investeringsutgifter til skjøtsels- og besøksforvaltningstiltak mv. Som tidligere avtalt kan tiltaksmidlene for Fulufjellet kan brukes til ferdigstilling av innfallsporten, jf. innmeldt prioritert tiltak».

Felles svensk-norsk kartbrosjyre

I 2015 ble det kjøpt tjenester til registrering av stier i Fulufjellet med GPS som skulle benyttes til utarbeiding av en felles kartbrosjyre om det helhetlige Fulufjellet på norsk og svensk side av riksgrensen. En slik brosjyre er et nødvendig, etterspurt og godt informasjonstiltak for de besøkende til de to nasjonalparkene. I tillegg til kart som viser stier, løyper, overnattingsmuligheter mm, inneholder brosjyren informasjon om naturverdier og attraksjoner, samt hvilket regelverk for friluftslivsutøvelsen som gjelder på hver side av riksgrensa. I løpet av 2016 har nasjonalparkforvalter jobbet en del med ferdigstillingen av kartbrosjyren, i samarbeid med Länsstyrelsen Dalarna. Miljødirektoratet bevilget kr. 30 000.- til tiltaket. Det ble bestemt at svensk side skulle ta ansvar for tilretteleggingen av den svenske og engelske versjonen, norsk side av den norske og tyske versjonen. Konsulent ble engasjert høsten 2016 for layoutarbeid og for å gjøre den norske og tyske versjonen trykkeklar. Ferdig trykt opplag av de to versjonene av kartbrosjyren forelå høsten 2016.

Figur 1: Utsnitt av den norske versjonen av kartbrosjyren.

Ferdigstilling av hovedinnfallsport

Storbekkåsen er hovedinnfallsporten til Fulufjellet nasjonalpark. I tråd med vedtatt opparbeidings- og tilretteleggingsplan ble det i 2015 montert to store steintavler i trysilsandsten som informasjonsplakater skal monteres på. Videre ble arbeid med å opparbeide en tørrmur i Trysilsandstein, ildsted og produksjon og oppsetting av to benker og et bord til bruk for rasting ved den eksisterende gapahuken påbegynt. Dette arbeidet ble ferdigstilt i 2016. Miljødirektoratet bevilget kr. 40 000.- til dette arbeidet.

Bilde 3: Fra styrets befarung til Storbekkåsen 10. juni 2016. Trond Ole Skåret i arbeid. Foto: Ragnar Ødegaard

Andre prioriterte oppgaver

Interregprosjektet «Grenseoverskridende besøksforvaltning for Fulufjellets nasjonalparker»

I 2015 la nasjonalparkforvalter ned mye tid og kunnskap i arbeidet med et forprosjekt som skulle berede grunnen for å søke om midler fra Interreg Sverige-Norge til et hovedprosjekt om grenseoverskridende besøksforvaltning for Fulufjellets nasjonalparker. Fylkesmannen i Hedmark/Nasjonalparkstyret for Fulufjellet og Länsstyrelsen i Dalarna oversendte en slik søknad til interregsekretariatet 18. februar 2016. Ved brev av 3. mai 2016 fra Interreg ble det bevilget kr. 1 102 651.- til finansiering av den norske delen av prosjektet for prosjektperioden 1. mai 2016 – 31. desember 2018.

Målet med prosjektet er å utforme en felles plattform for besøksforvaltningen for hele Fulufjellet på tvers av riksgrensa. Sårbarhetsanalyser, besøkskartlegginger, besøksstrategier og økt tilgjengelighet er noen av innsatsområdene som prosjektet arbeider med. I 2016 har det vært hovedfokus på kunnskapsinnhenting for ulike fagtemaer. Nasjonalparkforvalter har brukt mye tid i 2016 til dette prosjektet, herunder koordinering av ulike undersøkelser og registreringer, underveisrapporteringer til interregsekretariatet, regelmessige skype-møter med länsstyrelsen mm.

Brukerundersøkelse for Fulufjellet nasjonalpark

Kunnskap om naturverdiene, brukerne og reiselivsnæringen er avgjørende for å utvikle en god besøksforvaltning for nasjonalparkene. Kunnskap om besøkende til den norske nasjonalparken (omfang, brukte områder/traseer, ønsker om tilrettelegging mm) har vært mangelfull. Sommeren/høsten 2016 ble derfor Norsk institutt for naturforskning (NINA) engasjert til å gjennomføre en brukerundersøkelse på norsk side. Arbeidet har vært finansiert gjennom ovennevnte interregprosjekt.

Bilde 4. Eksempel på svarkasse satt opp i Fulufjellet. Foto: Ragnar Ødegaard

Svarkasser m/svarkort og ferdselstellere ble satt opp på 8 lokaliteter der stier krysser grensa til nasjonalparken. I tillegg ble kun ferdselsteller satt opp på 2 lokaliteter. Registreringsmateriellet sto ute fra ultimo juni til medio oktober. Denne feltdelen av prosjektet følges opp av en epostbasert spørreundersøkelse til personer som har fylt ut svarkort. Sluttrapport fra NINA skal foreligge innen 1. april 2017.

Nasjonalparkforvalterne har brukt relativt mye tid på denne brukerundersøkelsen, herunder planlegging og løpende kontakt med NINA, bistå ved oppsetting av utstyr i terrenget, ettersyn av utstyr, inngåelse av avtaler med og oppfølging av lokalpersoner som etterfyller svarkort og sjekker utstyret, innsamling av svarkort mm.

Annet

- Nasjonalparkforvalter har bidratt med innlegg og foredrag til besøkende og interessenter i området, herunder studenter fra Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) og på Fulufjellets forskningsseminar 2016.
- I regi av Fylkesmannen i Hedmark ble Fulufjellet nasjonalpark grensemerket i 2016. Det ble satt opp offisielle grensekuler i knekkpunkter på grensa. I tillegg ble området

skiltet med standard nasjonalparkskilter («løveskilter») der veier og markerte stier krysser grensa. Arbeidet har vært utført av Norconsult, avd. Os.

Bilde 5. Eksempel på nasjonalparkskilt («løveskilt»). Foto: Ragnar Ødegaard

- Statens naturoppsyn gjennomførte registrering av bygg og anlegg i Fulufjellet og Fregn. Dette var et tiltak som var bestilt av nasjonalparkstyret. En del av registreringsarbeidet ble utført i 2016 og er planlagt gjennomført i løpet av 2017. I tillegg gjennomførte SNO oppsynsaktivitet i nasjonalparken i 2016 (3 tilsynsbesøk).
- Økonomisk oversikt over midler disponert av nasjonalparkstyret 2016:

Post	Formål	Bevilget	Disponert	Balanse
1420.31	Tiltaksmidler	78.000	44.788,50	33.211,50
1420.21	Drift styret	150.000	58.975,00	91.025,00
1420.21	Forvaltningsplan	40.000	0	40.000